RADAR
ARKITEKTUR PLANERING LANDSKAP

DETALJPLAN FÖR GUNNILSE CENTRUM

Grönstrukturprogram

2013-10-21

RADAR
ARKITEKTUR PLANERING LANDSKAP

Göteborgs Stad
Stadsbyggnadskontoret

Planhandlingar och bilagor

Grönstrukturprogrammet ingår i samrådshandlingarna som en bilaga till planbeskrivningen för detaljplanen för Gunnilse centrum.

I planhandlingarna ingår:

Planbeskrivning
Plankarta
Illustrationskarta

Övriga handlingar:

Fastighetsförteckning
Samrådskrets
Gestaltningsprogram Gunnilse centrum, 2013-10-21, Radar arkitektur & planering AB
Grönstrukturprogram Gunnilse centrum, 2013-10-21, Radar arkitektur & planering AB (denna handling)

Utredningar:

Kulturmiljöutredning, 2013-02-04, Archidea AB
Dagvattenutredning, 2013-01-15, Norconsult
Riskbedömning farligt gods, 2013-01-15, rev 2013-04-04, WSP
Bullerutredning, 2013-xx-xx, Ramböll (ej klar)
Geoteknisk utredning, 2013-xx-xx, Xxx (ej klar)
Markmiljöutredning, 2013-xx-xx, xxx (ej klar)
Arkeologisk förundersökning, 2013-xx-xx, Bohusläns museum (ej klar)

Medverkande i planarbetet

Christer Persson, Stadsbyggnadskontoret
Gunnel Jonsson, Stadsbyggnadskontoret
Eva Tenow, Radar arkitektur & planering AB
Dzejna Dedic, Stadsbyggnadskontoret
Tordh Lindgren, Fastighetskontoret
Lisa Mellberg, Fastihetskontoret
Roland Ahlgren, Trafikkontoret
Roger Månsson, Trafikkontoret
Johanna Pettersson, Park- och naturförvaltningen
Wenche Lerme, SDF Angered
Inger Skogsberg, Lokalförvaltningen
Helena Renström, Lokalsekretariatet
Dag Eriksson, Familjebostäder
Matz Torgeby, Egnahemsbolaget AB
Martin Johansson, Boklok
Martin Karlsson, Jålab
Hans Jönsson, Exark arkitekter
Kerstin Säfblad, Kvarnström arkitekter AB

Grönstrukturprogrammet är utarbetat av:

Eva Tenow, Radar arkitektur & planering AB

Detta grönstrukturprogram är en del av arbetet med detaljplanen för Gunnilse centrum och ska ligga till grund för det fortsatta arbetet med utvecklingen av området. Arbetet är genomfört under våren och hösten 2013 av Radar arkitektur & planering AB genom Eva Tenow.

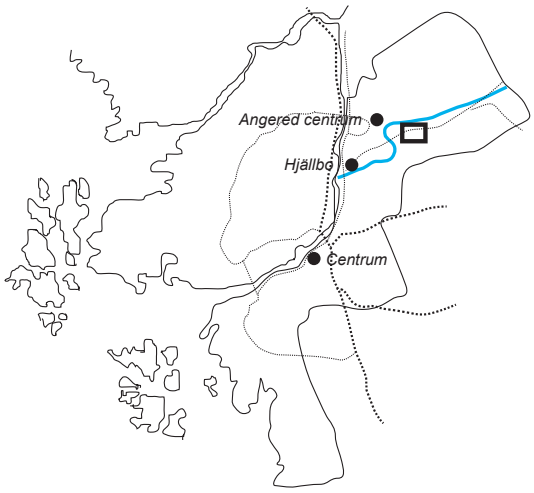

Gunnilse

Området ligger i nord-östra Göteborg, 3 km sydost om Angered centrum. Detaljplaneområdet korsas av väg 190, Gråbovägen, som i Hjällbo ansluter till Riksväg 45 mot centrum. I öster fortsätter vägen genom Lerums kommun och vidare till Sollebrunn. Till centrala Göteborg är det ca 12 km men området känns trots närheten till staden lantligt. På senare år har flera nya småhusområden vuxit upp i närområdet och efterfrågan på bostäder i området ökar. Detaljplaneområdet ligger mellan två mindre byar och delas av Gråbovägen. Gunnilse på den norra sidan och Angereds Kyrkby på den södra. Utöver dessa byar finns ett antal samlingar med hus spridda i landskapet. Här ligger även ett verksamhetsområde, Äspereds industriområde, samt Sörbackens koloniområde. Norr om Gunnilse passerar den gamla Västgötabanan som förr var en viktig järnvägsförbindelse genom området. Idag är banvallen omgjord till gång- och cykelbana.

Den östra delen av Lärjeåns dalgång som främst har bebyggelse längs Gråbovägen består av ett antal relativt samlade bostadsområden. Samtliga, utom Gunnilse, ligger i kanten av dalgången på gränsen mellan det öppna landskapet och det mer slutna, skogsbeklädda högplatåområdet. Bebyggelsen består av villabebyggelse, främst helårsbostäder men även en del sommarstugor som på sina ställen klättrar upp längs bergssluttningarna. Bebyggelsen i Gunnilse ligger norr om Gråbovägen, sträcker sig ända fram till Västgötabanan i norr och är något mer splittrad.

Grönstrukturprogram för Gunnilse

Planerad bebyggelse i Gunnilse innebär att befintlig bostadsbebyggelse knyts samman när jordbruksområdet söder om Gråbovägen tas i anspråk. Ett större tillskott av boende ger ett ökat tryck på de grönområden som finns i området.

Detaljpalearbetet för Gunnilse centrum innebär ett tillskott på ca 400 bostäder. Befintlig Gråboväg byggs om till lokalgata och väg 190 får en ny sträckning parallellt med befintlig väg. Bostadsbebyggelsen planeras till det öppna fält som ligger söder om Gråbovägen och föreslås bebyggas med flerbostadshus och småhus. Området sträcker sig i sydost fram till kyrkan. En F-9-skola planeras till tomten sydost om ICA-butiken och även en förskola planeras i området. I kvarteren närmast gamla Gråbovägen studeras flerbostadshus i mellan två och fyra våningar. Därutöver planeras för småhus i resterande kvarter.

Den övergripande grönstrukturen består av ett höglänt skogsområde, Sörbergen, som gränsar till det öppna dalgångslandskapet i söder. Lärjeåns dalgång med dess ravinlandskap gränsar i norr och väster till detaljplaneområdet. Dalgången skiljer Gunnilses lantliga och småskaliga karaktär från Angered centrum och miljonprogramsbebyggelsens urbana och storskaliga karaktär. Dalgången skiljer områdena åt men utgör också stadsdelens gemensamma och främsta naturområde. Lärjeån och dess dalgång utgör ett av stadens vackraste landskap som har mycket höga både rekreations- och naturvärden. Längs dalgången löper det som tidigare var Västgötabanans banvall och som idag är en gång- och cykelväg som ger god tillgänglighet till dalgångslandskapet och knyter samman de olika områdena i öst-västlig riktning. Det kuperade landskapet ger långa utblickar från delar av detaljplaneområdet och bebyggelsen i både Angered centrum och Rannebergen skymtar i norr.

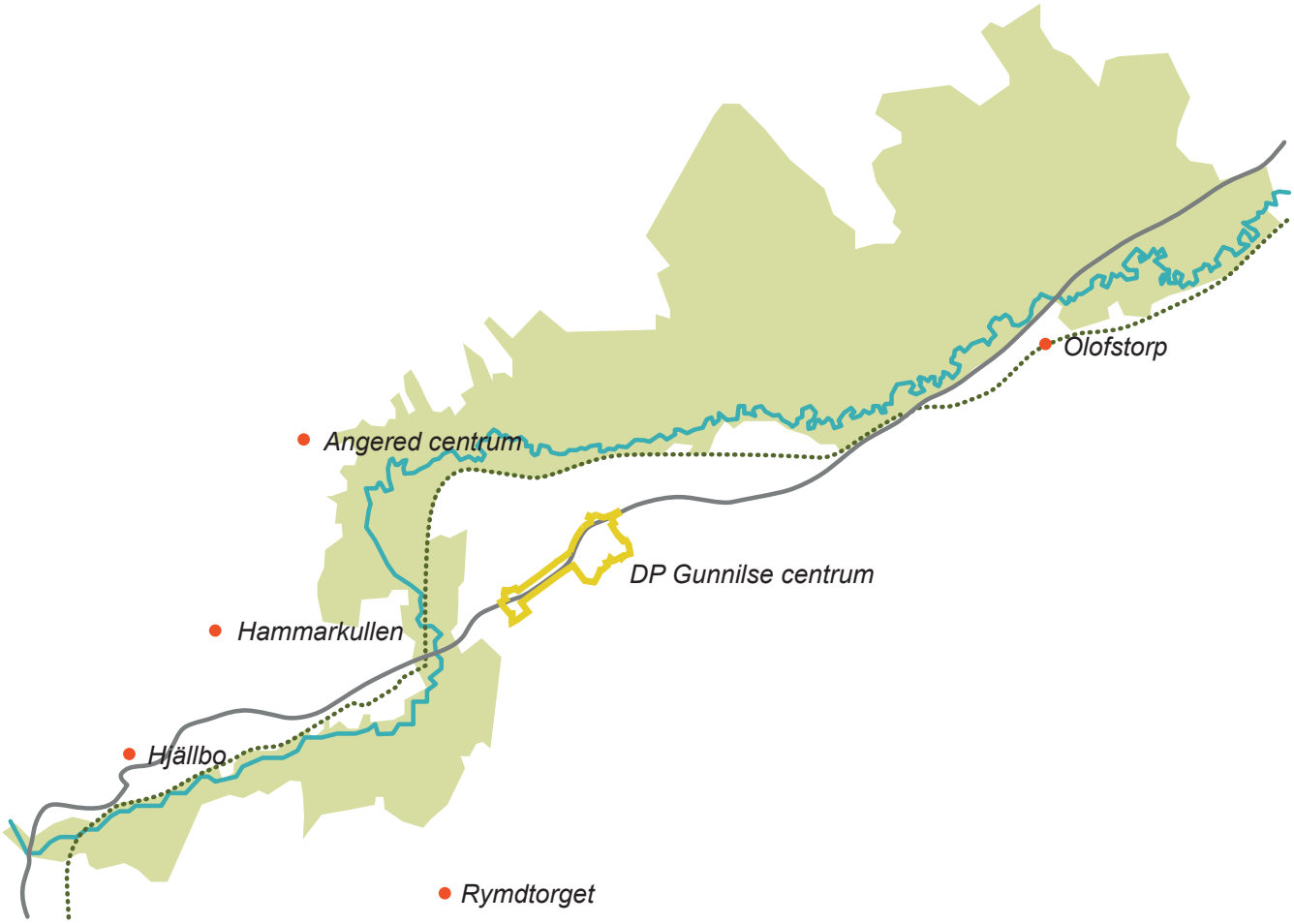

I den mindre skalan finns ”Janssons grop”, strax norr om planområdet samt ett par mindre skogsdungar, trädrader och den kulturmiljö som finns bevarad runt kyrkan.

Den övergripande grönstrukturen föreslås bindas ihop genom ett sammanhängande grönstråk som löper från kyrkan och skogsområdena i söder genom detaljplaneområdet och vidare norr ut förbi ”Janssons grop” och ansluta till de vandringsstråk som löper längs Lärjeåns dalgång.

Den täta bebyggelse som föreslås i området kräver en hög kvalitet på grönområdena inom planområdet och en god tillgänglighet till omkringliggande natur. Säkra och attraktiva passager över väg 190, gestaltning av dagvattendamm samt av de historiska stråk med stengärdsgårdar och trädrader som finns i planområdet är några viktiga delar i grönstrukturförslaget.

Syftet med det pågående detaljplanearbetet är att hitta en långsiktigt hållbar bebyggelseutveckling för Gunnilse och för intilliggande bebyggelse i Angereds kyrkby. Området behöver fler boende för att stärka underlaget för kommunal och kommersiell service. Föreslagen bebyggelse omfattar ca 400 bostäder i flerbostadshus, radhus och kedjehus. Förslaget omfattar även en ny skola för ca 500 elever samt en ny förskola.

Väg 190 byggs om och får en ny sträckning förbi planområdet samtidigt som befintlig väg ligger kvar i sin nuvarande sträckning. Nya väg 190 placeras parallellt med befintlig väg, söder om i den västra delen, genom en planskild korsning och vidare längs norra sidan i den östra delen.

Förslaget ska ge förutsättningar för en förbättrad kollektivtrafikförsörjning och för ett lokalt centrum som kan serva boende och verksamheter i närområdet. Utbyggnaden ska bidra till en utveckling mot minskad bilanvändning. Inom föreslagen bebyggelseutveckling ingår ett väl utbyggt gång- och cykelnät som ansluter till den genomgående cykelbana som löper längs väg 190 samt till banvallen längs gamla Västgötabanan.

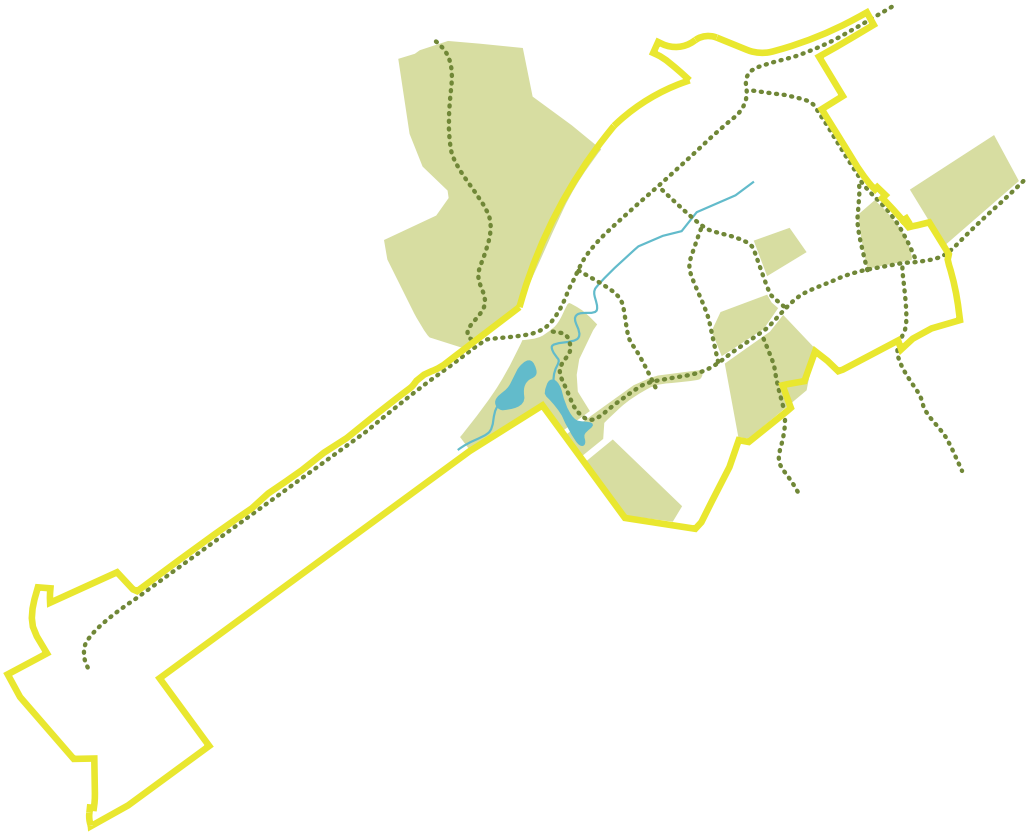

Förslag på utformningen av grönområdena inom och i anslutning till detaljplaneområdet.

Skala 1:2 000

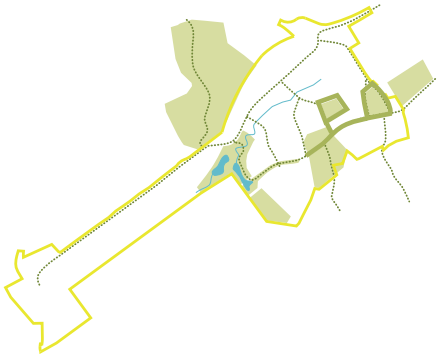

Stråket längs Stommavägen

Det kulturhistoriskt värdefulla området kring kyrkan bevaras till största delen som idag. Fältet väster om kyrkan föreslås som förskoletomt där byggnaden placeras på ett sådant sätt att den delen av fältet som ligger närmast kyrkan bevaras som öppet. Området nordväst om kyrkan, med bevarad jordkällare, husgrunder och ett stort antal stenmurar, har gallrats på sly och betas idag vilket lyfter fram de lämningar som finns på ett vackert sätt.

Ett föreslaget grönstråk sträcker sig från kyrkan längs Stommavägen, som är den gamla landsvägssträckningen, och vidare väster ut. Längs den gamla landsvägen ligger församlingshemmet och den tidigare prästbostaden på den norra sidan. Den skogsdunge som ligger intill prästgården i norr omges på tre sidor av stenmurar. Denna bevaras i sin helhet med murar och gamla träd. Dungen föreslås gallras för att lyfta fram de stora träd som finns här och för att göra området tillgängligt för promenad och rekreation.

Tidigare var området helt igenväxt och murar och jordkällare kunde endast skymtas i buskagen.

Området nordväst om kyrkan har rensats från sly och betas idag av får. Jordkällare och husgrunder tydliggör områdets rika historia och bidrar till områdets identitet.

Stommavägen löper från kyrkan och gamla skolhuset väster ut förbi församlingshem och den tidigare prästbostaden. Längst till vänster i bilden skymtar det område som föreslås som ”naturlek”. Det öppna fältet föreslås delvis utnyttjas som förskoletomt.

Naturlek

Ytterligare ett befintligt naturområde föreslås bevaras och utvecklas till ”naturlekplats”. Detta är idag ett glest bevuxet område med ett antal gamla trädgårdsväxter som äppelträd och blommande buskar. Området föreslås gallras från sly och med bevarad naturkaraktär gestaltas för lek. ”Naturleken” knyts i söder samman med befintligt naturområde och villabebyggelse som fortsätter söder ut och knyter området till de höglänta skogsområdena och sjön Smörvattnet. Stommavägen svänger här upp i bergen vilket möjliggör ett sammanhängande grönstråk från naturleken och vidare upp i bergen utan korsande trafik.

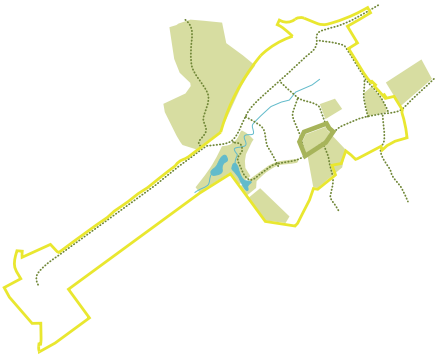

Det befintliga grönområde som föreslås som”Naturlek” är idag ett glest bevuxet naturområde med ett antal gamla trädgårdsväxter som äppelträd och blommande buskar.

Referensbilder för hur ”naturleken” kan gestaltas. Enkla redskap i en bevarad naturkaraktär.

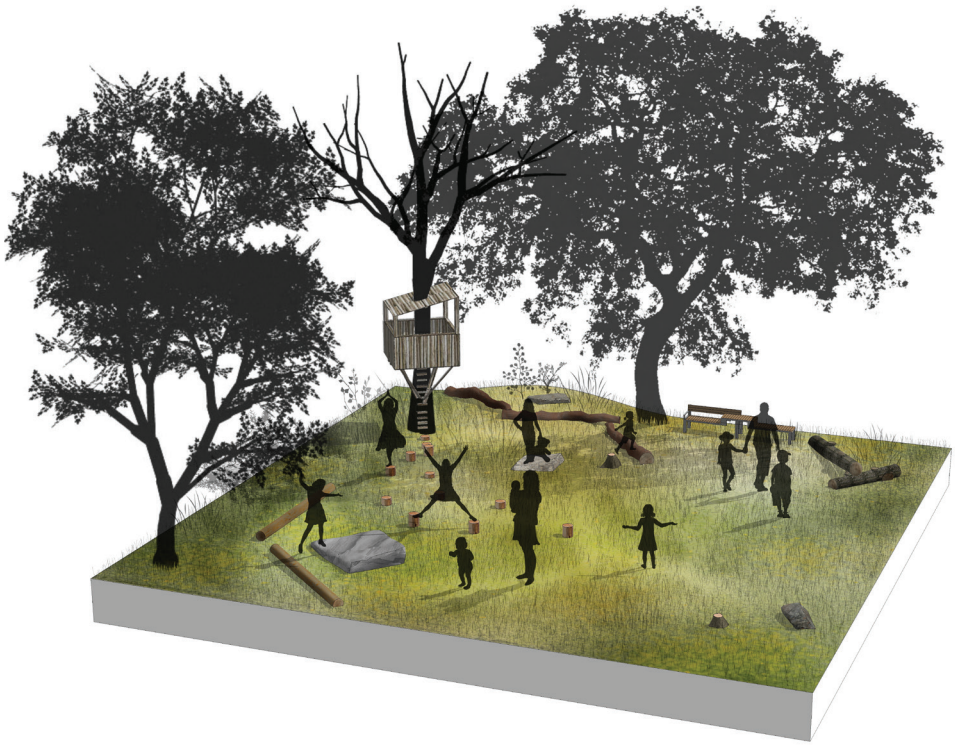

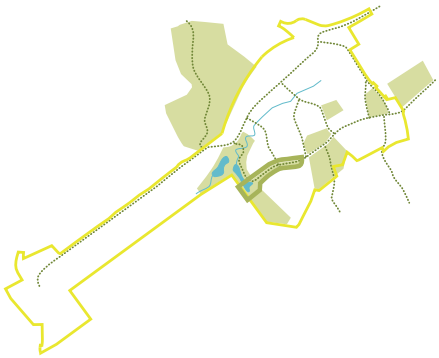

Bäckstråket

Väster om ”naturleken” fortsätter ett promenadstråk längs den bäck som löper intill den gamla landsvägens sträckning. Bäcken kantas här av al vilket ger en karaktäristisk siluett och tydliggör stråket. Trädraden som landskapselement är det mest framträdande i området och ger ett tydligt avgränsat landskapsrum i den södra delen. Den utgör också ett viktigt hstoriskt stråk då den markerar gamla landsvägens stäckning.

Hela sträckan bevaras i sin helhet och den stig som löper på norra sidan om bäckfåran utvecklas till ett promenadstråk som knyter samman det större naturområdet vid Stommavägen med parkområdet i väster. Gestaltningen av stråket ska locka till lek och aktivitet. Stråket får en sektion med gata i söder, därefter trädridå, bäckfåra och promenadstråk för att norr ut gränsa till småhusbebyggelsen. Bäckstråket korsas i den östra delen av gatan som löper mellan Äspereds industriområde och norr ut genom bostadsområdet. Över stråket löper ett antal gångvägar för att skapa tillgänglighet mellan de båda bostadsområdena.

Bilder på befintligt stråk längs bäcken. Trädraden med främst al är ett tydligt landskapselement i det i övrigt öppna jordbrukslandskapet. Stråket är ur ett kulturhistoriskt perspektiv viktigt då det löper längs den gamla landsvägen genom området.

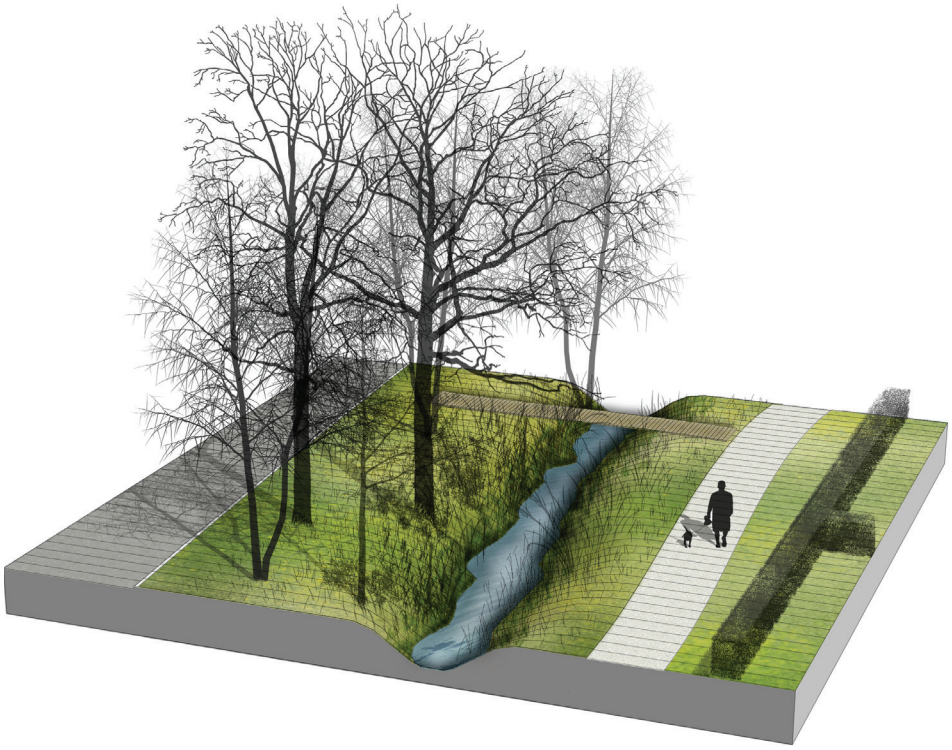

Gunnilseparken

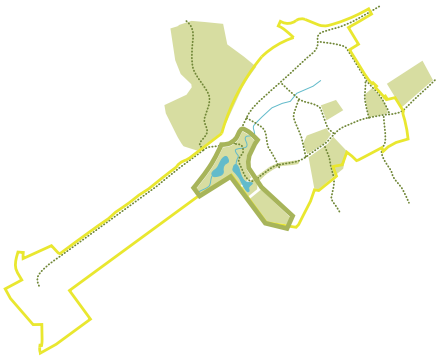

Väster om bebyggelsen skapas en parkmiljö med dagvattendammar, vegetation och promenadstråk. Parken blir en länk mellan skogsområdena i söder och ”Janssons grop” och Lärjeåns dalgång i norr. Området vänder sig mot norr och ansluter till Gamla Gråbovägen och bron över väg 190.

Parkområdet ligger i ett utsatt läge med gamla och nya Gråbovägen i norr och Äspereds industriområde i sydväst. Nya Gråbovägen ligger här en aning nedsänkt men kommer trots det att innebära bullerstörningar för parken. Vegetationen och dammarnas placering sker på ett sådant sätt att den visuella påverkan från vägen minimeras. I norr ansluter parken till gamla Gråbovägen som passerar över nya Gråbovägen i en planskild korsning. Parken gestaltas på ett sådant sätt att gång- och cykelbanan längs södra sidan av gatan tillgängliggörs från parken. För att göra detta möjligt kan en fyllning av marken i den norra delen vara nödvändig.

Den grönremsa som gränsar till Äspereds industriområde längst i sydväst gestaltas med vegetation som visuellt skydd. Här kan aktiviteter som boule eller basket vara en lämplig användning av området.

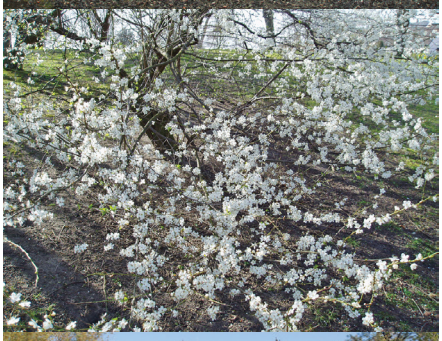

Parken ligger i en lågpunkt mellan Gamla Gråbovägen, verksamhetsområdet och det föreslagna bostadsområdet som klättrar upp för slänten mot kyrkan. Detta ger trots närheten till väg 190 och verksamhetsområdet ett tydligt avgränsat område som ger möjlighet till både avkoppling och aktivitet. Slänterna bildar också en naturlig buffertzon och ett visuellt skydd mot väg- och verksamhetsområde.

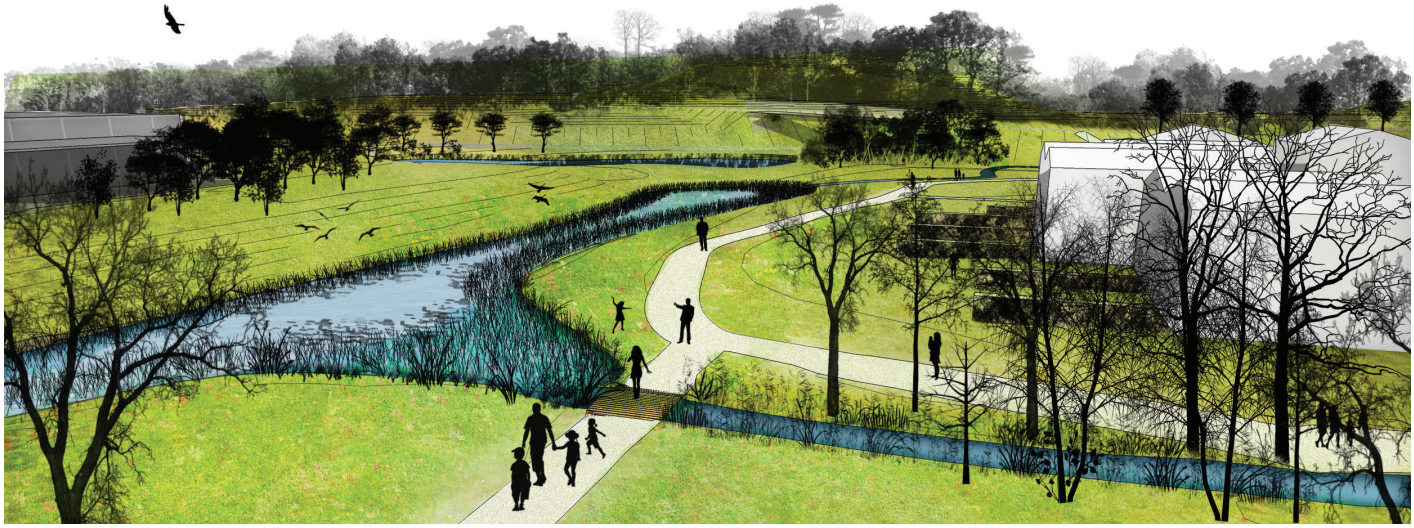

Dagvatten

Goda exempel på hur dagvatten kan hanteras som en del av bostadsmiljöer.

Dagvatten från föreslagen bebyggelse leds längs två stråk genom området och mynnar i de dammar som föreslås i parkens västra delar. Det ena stråket utgörs av befintlig bäck som löper längs gamla landsvägen. Stråket bevaras enligt sin befintliga karaktär och dagvatten från intilliggande bostäder leds till bäcken. Bäcken knyter an till de östra delarna av området med naturlek och förskoletomt.

Det andra stråket leder genom bostadskvarteren och skoltomten i norr och vidare väster ut mot parken. Genom bostadsgårdarna och skolgård leds dagvattnet i öppna tråg och gestaltas som en integrerad del av gårdsmiljön. Genom parken leds vattnet i en öppen bäck och bidrar därmed till att skapa en attraktiv miljö för lek, rekreation och vila.

Dagvatten från bostadsområdet och det från nya Gråbovägen måste separeras på grund av den kraftigare föroreningsbelastningen, som den höga trafikmängden på väg 190 ger, och de krav på rening som följer med detta. Om det blir nödvändigt kan ytterligare en dagvattendamm för väg 190 placeras i detaljplaneområdets västra del, intill cirkulationen.

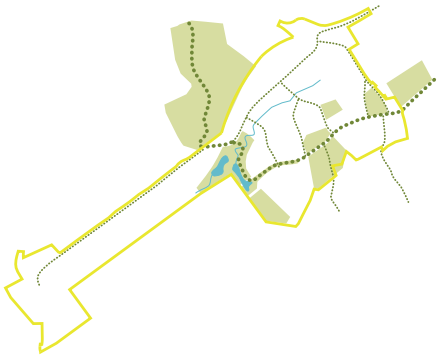

Bohusleden

Idag leder Bohusleden genom området. Från Partille i söder löper vandringsleden genom skogsområdet Sörbergen, öster om bebyggelsen i Angereds kyrkby och vidare förbi kyrkan längs Angereds kyrkväg, över Gråbovägen och vidare längs Gunnilsevägen mot Lärjeåns dalgång.

Den nya sträckningen föreslås få en ny sträckning från Angereds kyrka, längs Stommavägen och vidare längs föreslaget bäckstråk och vidare genom Gunnilseparken. Därefter löper vandringleden upp på Gamla Gråbovägen och via den planskilda bron över väg 190 ut på fältet vid ”Janssons grop” för att därefter ansluta till befintlig sträckning vid Gunnilsevägen.

RADAR
ARKITEKTUR PLANERING LANDSKAP

Göteborgs Stad
Stadsbyggnadskontoret